

Karaktärisering och kulturhistorisk värdering

Asa kyrka

Asa socken i Växjö kommun
Kronobergs län

Smålands museum
Thomas Lissing
2007

Inledning

Bakgrund och syfte

I samband med upprättandet av vård- och underhållsplaner för kyrkor i Växjö stift har Smålands museum på uppdrag av BSV arkitekter & ingenjörer i Värnamo genomfört en karaktärisering och kulturhistorisk värdering av Asa kyrka under våren 2007. De kyrkor som berörs är de som tillhör Svenska kyrkan och omfattas av kulturminneslagen, dvs. kyrkobyggnader som är tillkomna före utgången av år 1939 och ytterligare några som skyddas genom särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet. Arbetet bekostas av medel från den kyrkoantikvariska ersättningen. Karaktäriseringen och den kulturhistoriska värderingen syftar till att användas som underlag för vård- och underhållsplanen.

Nedanstående material består av en historik över kyrkobyggnaden, en beskrivning av exteriör och interiör samt en kulturhistorisk bedömning. Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering samt arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gåtts igenom har främst varit läns museets topografiska arkiv och Antikvarisk- topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm. Uppgifter har vidare hämtats från aktuell litteratur, däribland hembygds litteratur. De redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av kyrkobyggnadens historia.

Kulturhistorisk bedömning

En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv utan kontinuerligt föremål för omvärderingar. Bedömningen utgår från såväl den enskilda kyrkobyggnadens värden som kyrkomiljön i sin helhet, men också värden i förhållande till andra kyrkobyggnader i stiftet och övriga landet. Inför varje planerad förändring skall tillstånd inhämtas från länsstyrelsen och varje ärende behandlas där från fall till fall. Den kulturhistoriska bedömningen utgör underlag för beslut om vilka åtgärder som kan vara berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning.

Asa kyrka

Kortfattad historik

Asa socken nämn första gången i de skriftliga källorna år 1322, som Aasa. Det är okänt när den första kyrkan i Asa byggdes, men den brann ner år 1670, samtidigt med stora delar av kyrkbyn. Generalmajor friherre Gustav Ulfsparre lät uppföra en ny kyrka i sten, som togs i bruk 1673.

Under slutet av 1700-talet började den lilla kyrkan anses som för trång. Ritningar till en något större uppgjordes 1798 av Per Wilhelm Palmroth, ÖIÄ, men reviderades 1805-6 av länsbyggmästare Anders A:son Sundström. Den senare förlängde kyrkorummet så att 800 personer skulle kunna rymmas. Den nya kyrkan uppfördes 1806-7 på samma plats och en del av den äldre kyrkans murverk ingår i den nya kyrkans norra vägg och sakristia.

Exteriör

Asa kyrka är uppförd i sten och naturskönt belägen i kraftigt sluttande terräng invid Asasjön. Den består av ett rektangulärt långhus med klocktorn i väster och en utbyggd sakristia åt norr. Koret är orienterat åt öster, men korabsid saknas. Istället ligger intill kyrkans östra gavel ett separat gravkor över friherre Leyonhufvud.

Tornet är relativt högt och enkelt utformat, utan våningsindelade friser eller andra rent dekorativa element. Kyrkans huvudentré finns på västsidan av tornet och på grund av höjdskillnaderna är dess trappa av släthuggen granit utförd i hela nio steg. Mot fasaden sitter två räcken av svartmålat järn, en på var sida om den rektangulära träporten, samt ett mitt i trappan. Porten har fyra speglar på var dörrblad och är målad i gulbrunt.

Dörren sitter i ett rektangulärt urtag strax innanför murliv, där även minnesstenen sitter. Denna är av svart sten med förgyllda bokstäver. Texten lyder: UNDER KONUNG GUSTAF IV ADOLPHS REGERING BYGGDES ASA KYRKA ÅREN 1806 OCH 1807.

Mellan stenen och dörrens överkant sitter ett utkragande och konsolburet entablement, och under detta två enkla lyktor i plåt och glas.

Strax över minnesstenen sitter en lunett, vilande på ett mindre konsolburet entablement. Något under takfoten sitter tornets fyra ljudöppningar, ett åt varje väderstreck. Ljudluckorna sitter i rundbågevalv och är klädda med liggande panel, målad i mörkt brunt. Gesimsen är ett profilerat listverk som dekorerats med tätt sittande konsoler och målats i beige.

På bottenvåningen har tornet ett fönster till vapenhuset på den södra sidan. Detta är stort och rundbågeformat. På samma sida sitter även två ankarlut synliga i fasadens puts, det ena enkelt och det andra kryssformat.

Torntaket är trappstegsformat med fyra gradänger.

Den öppna lanterninen är helt inklädd med plåt, som målats i en beige färg. Dess öppningar är rundbågeformade och har svartmålade järngaller. Plåtens markering av bågens anfanger utgör den enda egentliga decorationen. På lanterninen sitter en låg rundad huv som kröns av en förgylld spira med en stjärna med kometsvans.

Långhuset är rektangulärt till formen och enkelt utformat. Det präglas, bortsett från sakristians placering, av klassicistisk symmetri.

På den södra sidan har långhuset fyra höga fönster i rundbågevalv. I mitten mellan dessa sitter sidporten i ett likadant rundbågevalv som dock dragits ner till marknivån. Den rektangulära

dörren är målad i gulbrunt och har fyra speglar på var halva. Över den sitter två enkla lyktor i plåt och glas. Lunetten, strax ovanför, motsvarar i form och placering de övriga sidofönstrens överdel. En mörkt brun trätrappa leder upp till sidoporten, med tre steg åt söder och en ramp åt öster.

Långhusets norra sida har också fyra fönster. Utformningen motsvarar den södra sidans, dock är porten ersatt av ett fönster och sakristians utbyggnad ersätter det andra fönstret från öster.

På den östra gaveln sitter två likadana rundbågsfönster.

Längs med långhusets takfot löper en profilerad gesims målad i beige.

Sakristians utbyggnad är låg, och dess valmade tak når mednocken upp till långhusets takfot. Till formen är sakristian närmast kvadratisk, med ingång från väster. Dörren är tvådelad med tre speglar på vart blad och målad i brungult. Två trappsteg i släthuggen granit leder upp till porten, som kröns av ett litet utkragande entablement. Ovanför detta sitter en enkel lykta i plåt och glas.

På den östra sidan sitter ett litet rektangulärt fönster i ett stickbågevalv.

Tornets gradängtak och lanterninens huv är klädda med kopparplåt. Långhusets och sakristians tak är klädda med spån. Hängrännor och stuprör är utförda i svartmålad galvaniserad plåt.

Fasaderna är genomgående spritputsade. Undantaget är fönster- och dörromfattningar som liksom entablement slätputsats. Fasaderna är avfärgade i vitt.

Nertill har kyrkans sockel lämnats oputsad runt hela byggnaden och består av stora naturstenar med huggen utsida, satta i cementbruk. För ventilationens skull finns runt långhuset fem synliga ventilgluggar, samt fem under marknivå som försetts med i grusgången uppstickande plaströr med koniska hattar av plåt. De förra saknar galler för öppningarna.

Samtliga fönster har ytterbågar av trä som målats i gulbrun färg. De är alla småspröjsade och försedda med ofärgade glasrutor. Solbänkarna är utförda i släthuggen röd sten.

Exteriöra förändringar

Asa kyrkas exteriör är relativt intakt. Den har under åren förändrats mycket lite, förutom de ingrepp som skett under det senaste seklet.

Troligen murades vapenhusets fönster på den södra sidan igen vid restaureringen 1923. Det finns på bild så sent som 1918 och var då redan förminskat till ett kvadratisk fönster i en större rundbågeformad blindering.

Tornets tak täcktes 1952 med kopparplåt och samtidigt kläddes hela lanterninen in med samma material. Detta bidrog till de rötskador i lanterninen som uppdagades bara femton år senare.

Vid restaureringen år 2002 skapades en sockel på kyrkobyggnaden genom att all puts på fasadens nedersta del bilades bort och murstenarna fogströks. Sockeln utfördes i trappstegsform eftersom marknivån är sluttande. Förändringen är mycket markant och iögonenfallande, särskilt eftersom sockeln är indragen innanför murlivet. Vid samma restaurering utfördes en del underhållsarbete på spåntaken, fasaden och snickerierna.

Interiör

Vapenhuset är relativt litet och smalt för en 1800-talskyrka. Dagsljuset kommer från det höga sydfönstret.

Golvet ligger i två nivåer. Direkt innanför den brungula porten ligger ett golv av sten, fram till murens innerkant. Där börjar vapenhusets trägolv som ligger två trappsteg högre än entrén. Det består av fernissade brädor. Innertakets brädor är målade vita och väggarna är slätputsade och avfärgade i vitt.

Sydväggen upptas helt av trappan upp till tornrummet, med sidovägg och genombrutet räcke målat i ljusgrått. Under den gråmålade trappan, vars plansteg är mörkt fernissade, finns ett mindre förrådsutrymme med elcentral. På den norra väggen hänger series pastorum. I taket hänger en lykta av opakt glas i blyspröjs.

Vindfånget är stickbågevälvat med rektangulära dörrar. Väggar och tak i valvet är vitkalkade. Golvet består av brädor som täckts med en grå matta. Dörrarna är konstfullt utformade med speglar och skuren dekor. De är målade i ljusgrått med ljusare grå marmorering i speglarna. I vindfångets tak sitter en modernare armatur i pressglas.

Utrymmet under läktaren är inbyggt och lämnar en smal korridor i mitten som vidgar sig något innan kyrkorummet tar vid. Golvet består av breda lackade brädor och väggarna är klädda med vitmålade vävtapeter. I passagen och ut mot kyrkorummet sitter på väggarna fyra moderna glaslampetter och i taket en infälld armatur.

I den södra inbyggnaden är en mindre gudstjänstlokal inrymd. Här har yttermurens sidofönster byggts för med en vägg, och ljuset släpps in via ett mindre råglasfönster i rektangulär form. I rummet finns en mindre orgel samt en äldre psalmnummertavla i grått, blått och rött.

I den norra inbyggnaden finns ett kapprum och innanför det ett pentry och en toalett. Fönstret har byggts för på samma sätt som i det södra rummet. Mot den norra väggen går en vinklad trappa upp till läktaren.

Dörrarna in till de båda inbyggnaderna och deras rum är målade i ljust grått med marmorerade speglar i vitt och blått. I taket sitter moderna glasarmaturer.

Kyrkorummet tar vid efter läktarbarriären och sträcker sig fram till korets plana vägg i öster. Det är rektangulärt till formen, men ganska kort för en kyrka av den här typen. Interiören präglas av sin i stort sett välbevarade och ljust målade inredning, som ger rummet stor harmoni och rymd trots dess litenhet. De stora fönstren längs sidorna och de två korfönstren bidrar till det ljusa intrycket och ger kyrkorummet en öppen karaktär.

Det stickbågevälvda taket är vävspänt och målat i ljusblått. Innerväggarna är slätputsade och avfärgade i vitt. Där de två möts sitter en hög profilerad takgesims som marmoreras i grått. Golvet består av breda fernissade brädor.

Bänkinredningen är helt sluten och delad i tre kvarter, ett långt på norrsidan och två på den södra. De senare delas av tvärgången till den södra porten. Sidogångar saknas och bänkarna står dikt an mot sidoväggarna.

Färgsättningen består av mycket ljust grå nyanser med något mörkare sockel och karm. Spegelarna är marmorerade i vitt och blått, och omges av en förgylld list. På sittytorna ligger dynor klädda i blått tyg.

Över den främre delen av det norra kvarteret sitter predikstolen, vars uppgång sker genom ett snedställt stickbågevalv inifrån sakristian. Korgen är halvrund och utformad i en ren och

enkel klassicistisk stil. Den har huvudsakligen samma marmorering som bänkspeglarna, men med dekorationer i guld och en mörkare grå fot. Även ljudtaket har samma utformning och färg. En draperimålning i mörkt blått finns på väggen mellan dessa.

Intill predikstolen sitter i ett djupt stickbågevalv ingången till sakristian. Den rektangulära dörren är helt täckt med järnplåtar och målade i ljust grått.

I den södra tvärgången står en ljusbärare av svart smidesjärn. Sidporten och dess lunett sitter i ett gemensamt rundbågevalv. Innerdörrarna har samma målning som vapenhusets dörrar. På väggarna sitter tre mässingslampetter liknande ljuskronor. Över mittgången hänger en kristallkrona och två mässingskronor.

Koret ligger två trappsteg över kyrkorummet. Det är rymligt och mycket ljust tack vare de fyra fönstren. Golvet består av lackade brädor och har även om sidogångar saknas en trappa vid den norra väggen, ner till sakristians ingång. Tak och väggar har samma utförande som i kyrkorummet.

Blickfånget i koret är den stora rektangulära altartavlan av Pehr Hörberg, som också är ganska mörk. Den inramas av kannelerade pilastrar som bär ett profilerat entablement med dekor av triglyfer. Ovanför detta sitter i muren en lunett, vilken omfattas av en profilerad rundbåge. Entablementet ansluter sig till takgesimsen och hela arrangemanget har samma grå marmorering som denna. Pilastrarna står på något mörkare grå postament. Utanför dessa sitter de två stora korfönstren, vilka försetts med rutor av svagt grönfärgat katedralglas.

Altaret är halvrunt och står under altartavlan mot korväggen. Altarringen är också halvrund, med ljust marmorerade kraftiga dockor. Knäfall och bord är klädda med mörkt rött tyg. Vid båda sidofönstren står en fast korbänk om en rad, med psalmnummertavla i svart och guld. På väggarna sitter två mässingslampetter, samt på den norra sidan ett stort triumfkrucifix. I korets södra del står även en dopfunt i sten, ett piano och ett gråmålat ståndur.

Sakristian består av ett kvadratisk rum med klostervalvstak. Väggar och tak är slätputsade och avfärgade i vitt. Golvet består av ljust lackade brädor. Åt öster finns ett fönster i stickbågeform, med vitmålat järngaller mellan inner- och ytterbågarna. Åt väster finns bakom en ljust gråmålad dörr vindfånget till sakristians ytterdörr. Mot den södra väggen går en liten trappa klädd i grå heltäckningsmatta upp till predikstolens ljust grå trädörr. I taket hänger en äldre ljuskrona av trä. På golvet står en ådringsmålad och järnbeslagen kista.

Läktaren bärs upp av fyra kolonner i mittgången, marmorerade i grått. Undertaket består av ljust gråmålade brädor. Barriärens fasad är klassicistiskt utformad med raka partier över bänkkvarteren och en utskjutande del över mittgången. Nederdelen är dock slät och mellan den och speglarna på den övre delen sitter en kraftigt utkragande gesims. Grundfärgen på barriären är ljusgrå med ännu ljusare marmorerade speglar, samt lister och dekorationer i guld. Mellan speglarna finns smala fält i mycket mörkt blått.

Utrymmet på läktaren är ganska litet, inte på grund av orgelhuset utan att den fasta bänkinredningen finns kvar på båda sidor om detta. Läktarens golv består av ljust lackade brädor och är i sidogångarna indelade i sex gradänger. På den södra sidan finns sju bänkrader,

fördelade på lika många gradänger. Golvet är här mörkt fernissat. På den norra sidan finns fem bänkrader, samt utrymme för trappan i framkanten. De öppna bänkarna är målade i ljust grått. Över dem hänger två mässingskronor.

Orgelhuset är relativt smalt och målat i ljusgrått. Dess fasad är tydligt klassicerande i stilen, med inslag av renässans i dekorens utformning. Förutom grått, har fasaden inslag av rött och guld.

Tornrummet är litet med låg takhöjd. Golvet består av fernissade brädor. Takets brädor är målade vita och de slätputsade väggarna är avfärgade i vitt. Två ljusgrå spegeldörrar i den östra muren leder till vindfånget innanför läktaren. På den västra väggen finns bakom en enklare dörr den inbyggda trappan till tornvinden. I taket hänger en lykta av grönfärgat katedralglas i blyspröjs.

Tornvinden är oinredd, men upptas till största delen av ett inbyggt förrådsutrymme. Ljuset kommer från den västra sidans lunett. Väggarna är ej putsade. En trappstege längs den norra sidan leder upp till förrådets tak och vidare till klocktornet. Där uppe hänger kyrkans tre klockor.

Interiöra förändringar

Den interiör vi ser idag präglas av den färgsättning som gavs vid restaureringen 1983-85. Inredningen är mycket välbevarad i övrigt och med sina stora korfönster ger kyrkorummet ett mycket ljust och luftigt intryck.

Innertaket var ursprungligen målat i gråblått med gråa molninformationer. Enligt uppgift skedde den första inre restaureringen år 1858, men det finns inget skrivet om vad som då gjordes. Någon gång efter 1917, troligen vid restaureringen 1923, sattes den ursprungliga läktartrappan igen. Denna gick genom tornets södra mur i en öppen v-form där spetsen utgjordes av tornets före detta fönsternisch.

Vid samma restaurering målades inredningen gråaktig. Den hade förut haft vita bänkar, vit altarring och vit läktarbarriär. Entréerna försågs med nya dörrar och i korfönstren sattes katedralglas in. Psalmnummertavlorna placerades på fotställningar i koret och där hamnade också triumfkrucifixet som restaurerats.

Under 1950-talets första år skedde en etappvis restaurering av interiören. Då ersattes de gamla kaminerna av ett elektriskt uppvärmningssystem och elbelysning drogs in. Innerväggarna avfärgas med vit kalkfärg och inredningen målas i gråblått.

Vid restaureringen under arkitekt Mogens Barsoe 1983-85 skedde en del förändringar i kyrkorummet. Främst märks det genom att de bakre bänkraderna togs bort för att ge plats åt inbyggnader under läktaren. Där inreddes en samlingssal, ett kapprum och en toalett. Likaså togs de främsta bänkraderna bort för att kunna utöka koret. Vid dessa åtgärder förändrades också de kvarvarande bänkarna för ökad bekvämlighet.

Golvet bröts upp och isolerades och även innertaket isolerades. På insidan klistrades innertaket med väv som målades, medan gesimsen marmorades. Inredningen målades i vitt, guld och grått med marmoreringar, den färgsättning som är än idag.

Viktigare inventarier

Dopfunten i sandsten är från 1100-talet. I kyrkan finns ett triumfkrucifix från 1300-talet. Altartavlan är målad av Pehr Hörberg.

Kyrkogården

Kyrkan och kyrkogården ligger mycket naturskönt i det öppna landskapet i Asa kyrkby. De är belägna på en västerslutning ned mot Asasjön och med fri sikt över till Asa herrgård på den andra sidan.

På grund av nivåskillnaden inramas kyrkogården åt väster av en hög stödmur av kallmurade huggna stenblock av större modell. Den övergår i östra delen till att bli en fristående stenmur av imponerande bredd. Mot denna står ett stort antal äldre gravvårdar lutade.

Kyrkan omges närmast av en bred grusgång, som förgrenar sig ut på den annars helt gräsbevuxna kyrkogården. Den enda grusgraven är ett stort och högrest monument över familjen Leijonhufvud invid den södra muren. Rygghäckar saknas, men längs den övre delens omgivande mur står en krans av gamla lövträd.

Bakom sakristian, vid kyrkans nordöstra hörn, står ett antal järnkors samlade på rad.

Precis öster om koret står ett litet fristående gravkor för friherre Gustaf Leyonhufvud. Det är en kvadratisk byggnad med vitputsade fasader med rusticerande hörnkedjor i klassicistisk stil. Det valmade flacka taket är klätt med kopparplåt och kröns av ett förgyllt kors.

Kulturhistorisk karaktärisering och bedömning

Asa kyrka är en tidig representant för de större landsbygdskyrkor som under 1800-talet fick ersätta de mindre medeltida templen. Den har en karaktäristisk profil med sitt trappstegsformade torntak och den rundade huven på lanterninen. Hela byggnaden präglas av klassicismens tankar kring symmetri och enkelhet i utförandet.

Exteriört har kyrkan klarat sig ganska väl med få ingrepp av större art. Kyrkan har till och med fått behålla sin taktäckning av spån på långhuset, vilket är värdefullt ur kulturhistorisk synpunkt. Detta bör även fortsättningsvis vårdas väl och vid behov läggas om med nytt spån.

Det finns dock några redan utförda åtgärder som framstår som tveksamma.

Asa kyrka har med största sannolikhet alltid haft en fasad som varit putsad ner till marknivån. Vid restaureringen år 2002 bilades cementbruket på sockeln bort och denna lämnades bar med fogstrykningar. Efter det tycks byggnaden vila på en för smal fot, likt ett äldre hus vars väggar tilläggsisolerats och sockeln därmed hamnat innanför fasadlivet. En kyrkosockel brukar vara utkragande eller ligga i liv med fasaden, men bör aldrig vara indragen innanför denna. Det ser illa ut och bör återställas med nytt putsbruk som avfärgas i anslutning till resten av fasaden. Lanterninens ljukt målade plåtklädsel är visserligen diskret utformad men ganska misspydande vid närmare betraktelse. Vid en framtida restaurering bör man därför allvarligt överväga att återskapa dess träfasad för att få en bättre sammanhållen exteriör.

Interiören är förhållandevis välbevarad. Den präglas av klassicismens rena och enkla formspråk, samt av den senaste restaureringens mjuka färgskala. Inredningen målades då i

ljus gråa nyanser som väl ansluter till den rådande stilen. Det är en färgsättning som troligtvis ligger nära den ursprungliga och den bör inte utsättas för några större förändringar. De två stora korfönstren samt altarmfattningens dekorativa rundbåge med överljus ger kyrkorummet ett mycket ljus intryck. Läktarens inbyggnader är visserligen stora men inte dominerande för rumsupplevelsen, så kyrkorummet känns ändå mycket harmoniskt i sin gestaltning.

Sammanlagt är Asa kyrka en välbevarad 1800-talskyrka med en annorlunda exteriör formgivning. Med vissa smärre åtgärder kan exteriören göras än mer smakfull och det kulturhistoriska värdet därmed bibehållas på en hög nivå.

Händelseregister

- 1796 - Beslut fattas om nybyggnad av kyrka
- 1798 - Ritningar av Per Wilhelm Palmroth, ÖIA
- 1804 - Altartavla av Pehr Hörberg
- 1805 - Reviderade ritningar av Anders A:son Sundström
- 1806-07 - Kyrkan uppförs
- 1814 - Kyrkan invigs av biskop Ludvig Mörner
- 1824 - Ram till altartavlan skänks av Chatarina Leijonhuvud
- 1851 - Altartavlan skadas av behandling med olja
- 1858 - Renovering av inredningen
- 1871 - Orgel köps från Stockholm
- 1879 - Nytt orgelverk av orgelbyggare A. V. Lundahl, Malmö
- 1897 - Altartavlans ram förgylls
- 1901 - Kyrkan putsas både ut- och invändigt
 - Kyrkogården förses med grusgångar
- 1923 - Kyrkan målas invändigt
 - Bänkarna målas gråaktiga
 - Korfönstren förses med katedralglas
 - Nya dörrar vid entréerna
 - Triumfkrucifixet restaureras och placeras i kyrkorummet
 - Psalmnummertavlorna placeras på fotställningar
 - Eventuellt sätts vapenhusets trappa och fönster igen detta år
- 1939 - Altartavlan restaureras av konservator Oskar Johansson, Ramkvilla
- 1944 - Kyrkogården utvidgas åt norr
- 1948 - Kyrkans invändiga målningar rengörs
- 1951 - Elektrisk värmeanläggning ersätter kaminerna
 - Elektrisk belysning installeras
 - Åskledare
 - Interiören målas i gråblått
- 1952 - Restaurering
 - Lanternin och torntak täcks med kopparplåt
 - Fasadernas puts lagas och vitkalkas
 - De gamla skorstenarna tas ned
 - Tornkulan med sin spira förgylls
 - Yttertrappan läggs om
 - Interiören målas om i ”de gamla färgerna”
 - Innerväggarna vitkalkas

- Partier på predikstol, läktare och siffertavlor förgylls
- Nya ytterdörrar på den södra sidan
- Altartavlan restaureras
- Triumfkrucifixet restaureras
- 1953 - Kyrkan förses med nya hängrännor och stuprör
- 1958 - Gravkoret restaureras
 - Nya takstolar
 - Taket kläs med kopparplåt
 - Väggarna reveteras
 - Ventilation anordnas
- 1959 - Orgeln restaureras av orgelbyggare Mårtensson, Lund
- 1967 - Rötskador i lanterninen lagas
 - Lanternintaket täcks med ny kopparplåt
- 1968 - Utvändig restaurering
 - Fasadernas puts lagas och avfärgas
 - Fönster och dörrar målas
- 1983-85 - Interiör restaurering under ledning av arkitekt Mogens Barsoe, Växjö
 - De bakersta bänkraderna tas bort
 - Under läktaren byggs samlingshall, kapprum och toalett
 - Koret utökas genom att den främsta bänkraden tas bort
 - Bänkarna görs bekvämare
 - Gesimsen marmoreras
 - Innertaket klistras med väv och målas
 - Interiören målas i vitt, guld och grått med marmoreringar
 - Golvet bryts upp och isoleras
 - Innertaket isoleras
- 1986 - Altartavlan restaureras av konservator Rolf Nilsson
- 2002 - Yttre restaurering
 - Nya spån läggs på långhusets södra takfall
 - Fasadernas puts lagas och kalkavfärgas
 - Sockelns cementbruk huggs bort
 - Sockelstenarna fogstryks
 - Långhusets gesims lagas och kalkavfärgas
 - Fönsterbågarnas rötskador lagas
 - Huvudentréportarna lagas med illusning
 - Fönster och dörrar målas i ockragult
 - Huvudentréportalens pilastrars nederdel kläs med granitplattor
 - Nytt järnräcke mitt i entrétrappan
 - Tornluckorna tjäras
 - Lanterninens plåtbeklädnad målas om i samma nyans som tidigare
 - Gravkorets putsfasad lagas och kalkavfärgas

Källförteckning

Följande arkiv och litteratur har nyttjats i samband med vårdplansarbetet:

Antikvarisk- topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm.
Handlingar från Kungl. Byggnadsstyrelsen är inkluderade.

Klipparkivet vid Smålands museum: Asa kyrka

Topografiska arkivet vid Smålands museum: Växjö kommun, Byggärenden, Asa kyrka

Kyrkobyggnader 1760-1860, Del 2 Småland och Öland, Stockholm 1993

Vassi Heidi, red, *Kyrkobyggnader i Kronobergs län*, 1998